

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S. – D., a.s.**, M., proti žalovanému **Ing. V. T.**, bývajúcemu v M., **o zaplatenie 50 319,20 Sk (1 670,29 EUR) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp.zn. 11 C 197/2003, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. apríla 2008 sp.zn. 6 Co 146/2007, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 29. apríla 2008 sp.zn. 6 Co 146/2007 **z r u š u j e** a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Michalovce rozsudkom z 12. januára 2007 č.k. 11 C 197/2003-225 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca ako dodávateľ plynu domáhal od žalovaného zaplatenia 50 319,20 Sk titulom náhrady škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu v dôsledku neoprávneného zásahu do meradla odberu plynu (falšovanie plomby na počítadle). V časti o zaplatenie 17,6 % úroku z omeškania zo sumy 50 319,20 Sk za obdobie od 1. augusta 2001 do zaplatenia konanie zastavil a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania v sume 18 223,50 Sk advokátovi JUDr. I. H. do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie s poukazom na ustanovenia § 22 písm.c/, § 25 ods. 5, § 30 ods. 2 písm.b/ a § 30 ods. 3 zákona č. 70/1998 Z.z. odôvodnil tým, že aj keď odborným posúdením bolo zistené, že došlo k úmyselnému falšovaniu plomby na počítadle za účelom neoprávnenej manipulácie s číselníkom a úmyselnému zásahu do počítadla na meradle odberu plynu žalovaného, v tomto prípade nejde o objektívnu zodpovednosť, keďže ustanovenie § 30 ods. 3 zákona č. 70/1998 Z.z. neukladá povinnosť odberateľovi uhradiť dodávateľovi plynu škody, ktoré mu boli spôsobené alebo vznikli neoprávneným odberom, ale je ustanovená jeho povinnosť uhradiť mu škody, ktoré mu on osobne, prípadne niekto iný ale na jeho žiadosť

a s jeho súhlasom, alebo vedomím spôsobil neoprávneným odberom. V tomto prípade sa jedná jednoznačne o zodpovednosť za škodu založenú na princípe zavinenia. V konaní nebolo žiadnym dôkazom preukázané, že žalovaný, ktorý v spornom období bol odberateľom plynu alebo na jeho pokyn niekto iný zasahoval do meradla a na základe takéhoto zásahu by potom meradlo nesprávne zaznamenávalo, prípade vôbec nezaznamenávalo odber plynu. Vyplýva z toho, že žalovaný nezodpovedá za škodu spôsobenú neoprávneným odberom žalobcovi, pretože ju zavinené nespôsobil. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. apríla 2008 sp.zn. 6 Co 146/2007 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v zamietavom výroku, ako aj vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania, žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému trovy odvolacieho konania v sume 9 287,-- Sk na (bližšie nešpecifikovaný) účet právneho zástupcu žalovaného JUDr. I. H. do troch dní od právoplatnosti rozsudku a proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie. Pokiaľ ide o rozhodnutie vo veci samej, stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa s tým, že v súvislosti s riešením otázky zodpovednosti odberateľov plynu za škodu vzniknutú žalobcovi konaním žalovaného pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, keď v priebehu niekoľkých rokov v otázke riešenia zodpovednosti odberateľa plynu za neoprávnený odber plynu boli rozhodnutia súdov rôzne, pretože časť z nich vychádzala zo subjektívnej zodpovednosti a časť z nich vychádzala z objektívnej zodpovednosti odberateľa plynu za škody spôsobené dodávateľovi plynu. Odvolací súd v tomto prípade vychádzal zo zásady subjektívnej zodpovednosti za škodu spôsobenú dodávateľovi, teda zo zodpovednosti za zavinenie vzniku škody, ktoré tak ako v Občianskom zákonníku i v tomto prípade treba odberateľovi plynu preukázať. Preukázanie zavinenia je dôležité v súvislosti so spôsobom dodávky plynu odberateľom cez plynomery umiestnené na verejnosti prístupnom mieste, čo vylučuje objektívnu zodpovednosť za škodu.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, navrhol ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukázal na to, že svoj nárok na náhradu škody uplatnil s odvolaním sa na ustanovenia § 30 ods. 2 písm.c/ a § 30 ods. 3 zákona č. 70/1998 Z.z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len "Zákon o energetike"), ktorý

zákon upravuje zodpovednostný vzťah medzi škodcom a poškodeným v prípadoch neoprávnených odberov plynu. Zodpovednosť za škodu v prípade neoprávneného odberu plynu, ku ktorému dochádzalo odberom plynu s meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii (§ 30 ods. 2 písm.c/ Zákona o energetike) je osobitným druhom zodpovednosti, pri ktorej sa aplikuje princíp objektívnej zodpovednosti. Nevyžaduje sa, že by muselo ísť o zásah odberateľa, v dôsledku ktorého by meradlo nezaznamenávalo alebo nesprávne zaznamenávalo odber plynu. Z výkladu slovného spojenia “bolo porušené“ vyplýva, že zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii môže byť porušené kýmkoľvek, t.j. toto porušenie nemusí fyzicky vykonať odberateľ resp. iná osoba na jeho podnet alebo s jeho vedomím. Odberateľ zodpovedá za to, že odoberal plyn meradlom, na ktorom bolo toto zabezpečenie porušené. Vyslovil názor, že v danom prípade sú naplnené všetky znaky objektívnej zodpovednosti za škodu. Konštatovaním, že v prípade neoprávneného odberu plynu uskutočneného spôsobom podľa § 30 ods. 2 písm.c/ Zákona o energetike ide o zodpovednosť za škodu založenú na subjektívnom princípe a žalobca je povinný preukázať zavinenie odberateľa vo vzťahu k porušeniu zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii, by súd de facto zlegalizoval neoprávnené odbery plynu a umožnil ktorémukoľvek odberateľovi manipulovať s číselníkom plynomera a nastaviť si jemu vyhovujúci stav spotreby plynu, nakoľko preukázať zavinenie odberateľov vo vzťahu k poškodeniu zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii s plynomerom nie je objektívne možné.

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a vo výroku svojho rozhodnutia vyslovil, že je dovolanie prípustné. Preto dovolanie žalobcu proti tomuto rozsudku podľa § 238 ods. 3 O.s.p. prípustné je.

V ustanovení § 238 ods. 3 O.s.p. je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom jeho rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, že toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. V prípade dovolania pripusteného odvolacím súdom v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolateľ oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.), a to práve len v konkrétne vymedzenej otázke. V dovolacom konaní môžu byť v takomto prípade predmetom súdneho posudzovania iba právne otázky [na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.)].

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a dovolacím dôvodom, vrátane jeho vecného (obsahového) vymedzenia dovolateľom. Obligatórne sa zaoberá len vadami vymenovanými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vady konania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p. dovolateľom namietané neboli a ani dovolacím súdom neboli zistené.

Uplatnením dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. možno odvolaciemu súdu vytknúť, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci, je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho aj správne interpretoval.

Vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod je premetom preskúmania dovolacím súdom právna otázka (pre ktorú odvolací súd pripustil dovolanie) týkajúca sa druhu zodpovednosti odberateľa plynu za škodu spôsobenú dodávateľovi plynu neoprávneným odberom plynu, pričom odvolací súd vo svojom rozhodnutí primeraným spôsobom zdôvodnil pripustenie dovolania a otázku zásadného právneho významu sám vyriešil s odkazom na ustanovenia Občianskeho zákonníka tak, že v tomto prípade ide o subjektívnu zodpovednosť škodcu, založenú na princípe prezumovaného (predpokladaného) zavinenia.

Ako je už vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia uvedené, žalobca si svoj nárok na náhradu škody uplatnil s odvolaním sa na ustanovenia § 30 ods. 2 písm.c/ a § 30 ods. 3 Zákona o energetike, t.j. domáhal sa náhrady škody podľa osobitného zákona, obsahujúceho vlastnú úpravu náhrady škody spôsobenej dodávateľovi plynu neoprávneným odberom odberateľom plynu.

Neoprávneným odberom plynu je odber bez uzavretej zmluvy o dodávke plynu alebo v rozpore s uzavretou zmluvou (§ 30 ods. 1 Zákona o energetike).

Podľa § 30 ods. 2 Zákona o energetike neoprávneným odberom je aj odber plynu

- a/ z tej časti plynárenského zariadenia, ktorou prechádza nemeraný plyn,
- b/ bez meradla alebo s meradlom, ktoré v dôsledku neoprávneného zásahu odberateľa plynu buď vôbec nezaznamenáva, alebo nesprávne zaznamenáva odber plynu,
- c/ meraný meradlom, ktoré nebolo namontované dodávateľom alebo na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii.

Pri neoprávnenom odbere plynu je odberateľ plynu povinný uhradiť dodávateľovi plynu škody, ktoré mu neoprávneným odberom spôsobil (§ 30 ods. 3 Zákona o energetike).

Popri výslovnom zákaze akéhokoľvek zásahu do meradla inou osobou ako dodávateľom plynu (§ 25 ods. 5 Zákona o energetike) je zrejmé, že cit. zákon v ustanoveniach § 30 ods. 1 a 2 konkretizuje niekoľko skutkových podstát, ktoré označuje za neoprávnený odber plynu, pričom z hľadiska posúdenia druhu zodpovednosti odberateľa plynu za škodu spôsobenú dodávateľovi plynu neoprávneným odberom podľa § 30 ods. 3 Zákona o energetike treba dôsledne rozlišovať, od ktorej skutkovej podstaty (z viacerých možných) neoprávneného odberu dodávateľ plynu odvíja uplatnený nárok na náhradu škody, keďže prichádza do úvahy tak subjektívna zodpovednosť odberateľa plynu, ako je to napr. v prípade neoprávneného odberu plynu v zmysle cit. ustanovenia § 30 ods. 2 písm.b/ Zákona o energetike (neoprávnený zásah “odberateľa“ do meradla), ako aj objektívna zodpovednosť, teda zodpovednosť bez zreteľa na zavinenie, ako je to napr. v prípade neoprávneného odberu plynu v zmysle cit. ustanovenia § 30 ods. 2 písm.c/ Zákona o energetike (odber plynu meraný meradlom, na ktorom “bolo porušené“ zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii). V súvislosti s posledne uvedeným prípadom (o ktorý ide aj v prejednávanej veci) je potrebné zdôrazniť fakt, na ktorý poukázal aj dovolateľ vo svojom dovolaní, že odberateľ zodpovedá

(už len) za to, že odoberal plyn meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, pričom porušenie tohto zabezpečenia mohol spôsobiť ktokoľvek, teda, porušenie zabezpečenia meradla proti neoprávnenej manipulácii nie je viazané len na odberateľa samotného, prípadne na iné osoby, ktoré či už na podnet odberateľa plynu alebo s jeho vedomím toto zabezpečenie meradla porušili.

Pokiaľ teda v preskúmvanej veci odvolací súd otázku zásadného právneho významu, ktorá odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O.s.p. vyriešil tak, že ide o subjektívnu zodpovednosť žalovaného (škodcu) za škodu spôsobenú neoprávneným odberom plynu, aj keď na zistený skutkový stav aplikoval správny právny predpis (ako to možno vyvodit' z kontextu odôvodnenia napadnutého rozsudku), nesprávne ho ale interpretoval, v dôsledku čoho rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil v zmysle ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p. z dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že právny názor odvolacieho súdu je záväzný, a v novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. októbra 2009

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová